

GAZETELERDE YAYINLANAN EBELİK HABERLERİNİN İNCELENMESİ

ZEYNEP DİLŞAH KARAÇAM YILMAZ¹ , ZEYNEP ŞEVVAL ÖZGEDÜK¹ , ZEYNEP COŞAR¹

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, gazetelerde yer alan ebelik ile ilgili haberlerin incelenmesi amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılarak retrospektif olarak gerçekleştirildi. Çalışmaya, 01 Ocak 2014-31 Aralık 2022 tarihleri arasında yayınlanan ve internet aracılığıyla ulaşılabilen 6 gazete dahil edildi. Gazetelerin arşivine internet aracılığıyla ulaşıldıktan sonra "ebe", "ebelik", "sezaryen", "doğum", "doğumhane" ve "hemşire-ebe" anahtar kelimeleri ile haberler tarandı. Tarama sonucunda çıkan haberlerin tümü incelendi.

Bulgular: Bu çalışmaya 6 gazetede yayınlanan toplam 43 haber dahil edildi. İncelenen haberler içerik analiziyle analiz edilerek 3 ana temaya ayrıldı. Bu temalar "Ebelik Mesleğinin Kötüye Kullanımı/İhmal Edilmesi", "Ebelerin Malpraktis Sorunları" ve "Ebeler İle İlgili Kişisel Haberler" ile ilgilidir. Haberlere bakıldığında %41,9 (n=18) ebelik mesleğinin kötü kullanımı/ihmal edilmesi ile ilgili en fazla haber bulunurken, %20,9 (n=9) ebelerin malpraktis sorunlarıyla ilgili en az haber bulundu.

Sonuç: Bu çalışmada, gazetede çıkan ebelik haberleri ortaya çıkarılmıştır. Ebeler ile ilgili haberlerin birçoğunun ebelik mesleğinin kötüye kullanımı/ihmal edilmesi ile ilgili olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum ebelik mesleğinin olumsuz olarak algılanmasına neden olarak kadın sağlığının olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bağlamda, ebeler ile ilgili çıkan haberlerin ebelik imajını olumsuz yönde tanıtılmasını engelleyecek duyarlılıkta olunarak çıkartılması oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Ebelik, Gazete, Haber, Malpraktis, Kadın Sağlığı, Şiddet.

ANALYSIS OF MIDWIFERY NEWS PUBLISHED IN NEWSPAPERS

ABSTRACT

Objective: This research was conducted to examine the news related to midwifery in newspapers.

Materials and Methods: This research was conducted using document analysis, one of the qualitative research methods. The study included six newspapers published between January 1, 2014, and December 31, 2022, which were accessible through the internet. After accessing the newspaper archives online, news articles were scanned using keywords such as "midwife," "midwifery," "cesarean section," "birth," "delivery room," and "nurse-midwife." All the resulting news articles were examined as part of the research.

Results: A total of 43 news articles from six newspapers were included in this study. The examined articles were categorized into three main themes based on content analysis: "Misuse/Neglect of the Midwifery Profession," "Midwives' Malpractice Issues," and "Personal News about Midwives." When analyzing the articles, it was found that the highest number of news articles, 41.9% (n=18), were related to the misuse/neglect of the midwifery profession, while the lowest number of articles, 20.9% (n=9), were related to midwives' malpractice issues.

Conclusion: In this study, the midwifery news articles published in newspapers were revealed. It is noteworthy that many of the articles related to midwives were about the misuse/neglect of the midwifery profession. This situation contributes to the negative perception of the midwifery profession and has a detrimental impact on women's health. In this context, it is crucial to publish news articles about midwives with sensitivity to prevent the negative portrayal of the midwifery profession.

Keywords: Malpractice, Midwifery, News, Newspapers, Violence, Women's Health.

¹MARMARA ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, EBELİK BÖLÜMÜ,
İSTANBUL, TÜRKİYE

Sorumlu Yazar:

MARMARA ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, EBELİK BÖLÜMÜ,
İSTANBUL, TÜRKİYE

Telefon: +9054262440554

E-mail: zeynep_karacam@windowslive.com

KARAÇAM YILMAZ ZD, ÖZGEDÜK ZŞ, COŞAR Z. GAZETELERDE YAYINLANAN EBELİK
HABERLERİNİN İNCELENMESİ. ATLJM. 2024;4(11):184-191.

Gönderim Tarihi: 27 HAZİRAN 2024

Kabul Tarihi: 29 TEMMUZ 2024

GİRİŞ

İletişim, bireylerin, belli bir araç yardımıyla diğer birey ya da bireyler ile bağlantı kurduğu, süreç içerisinde kendilerini ifade etmesi, karşısındaki bireyleri anlayabilmesi, bu sayede belirsizliklerin azalarak duyguların ve bilgilerin aktarılması olarak tanımlanmaktadır (1). İnsanın doğası gereği paylaşma ihtiyacı olduğu için iletişim ortaya çıkmıştır. İnsanlar arası bilgi ve tecrübelerin paylaşılması ile insanlık gelişim göstermiştir. Kitle iletişim araçları da bu doğrultuda bilginin geniş kitlelere ulaşmasını ve iletişim kurulmasını sağlayan araçlardır (2). Kitle iletişim araçlarından biri olan gazeteler, geçmişten günümüze kolay ulaşılabilir, ucuz ve her türlü bireye uygun özellikte olması nedeniyle sık sık tercih edilen bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır (3).

Gazeteler, dijital haberciliğin yaygınlaşmasıyla birlikte etkisini kaybetmesine rağmen günümüzde hala basılmaya devam eden güncel haber kaynaklarından biridir. Gazete haberleri, insanların bilgiye ulaşmasında oldukça önemlidir. Bu bağlamda, gazetelerde çıkan sağlık ile ilgili haberler sağlık sonuçlarını olumlu veya olumsuz yönde etkilemektedir (2, 4). Gazetelerde sağlıkla ilgili yer alan haberlerin yanıltıcı hikayeler üzerine kurulu olması sağlık profesyonellerinin ve insanların zarar görmesine neden olmaktadır (5). Bu haberler genellikle sağlık konusunda uzman olmayan kişiler tarafından yazıldığı için yanlış bilgilerinin ortaya çıkması son derece olağan bir durumdur. Sağlık profesyonelleri hakkında çıkan olumsuz haberler yayınladığında ise toplum tarafından sağlık profesyonellerine karşı ciddi bir tepki ortaya çıkmaktadır (6).

Ebeler, kadınların gebelik, doğum ve doğum sonrası süreçlerinde yanlarında olan, sağlık bakımı ve destek sunan, gerektiğinde tavsiyelerde bulunan, doğumun yönetiminden ve yeni doğan bakımından sorumlu güvenilir sağlık profesyonelleridir. Ebelik mesleği, mesleki bilgi ve becerilerle donatılmış, etik değerler çerçevesinde hareket eden, kadınlarla ortak çalışan, özerk ve mesleki tutum içeren bir meslektir (6).

Gazeteler, bireysel ve toplumsal alanda ebelik kavramının oldukça fazla yer aldığı kitle iletişim araçlarından biridir. Gazetelerde çıkan haberler ebelik mesleğini bazen olumlu yönde etkilerken bazen de olumsuz yönde etkilemektedir. Özellikle bazı haberler mesleğin itibarını olumsuz yönde etkileyen bilgiler içermektedir (7). Bu olumsuz haberler ebelerden bakım alan kadınların düşüncelerini olumsuz yönde etkileyerek yeterli bakım almasının

önünde engel oluşturmaktadır. Bu nedenle ebelik mesleğine dair gazetelerde yayınlanan haberlerin incelenmesi oldukça önemlidir (8).

Bu çalışma, gazetelerde yayınlanan ebelik haberlerinin incelenmesiyle birlikte bu haberlerin hangi konular hakkında olduğu, ebelik mesleğinin toplum tarafından nasıl algılandığını ve bu haberlerin mesleğin itibarına olan etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılarak retrospektif olarak yapılmıştır. Nitel araştırmalar, ilişkilerin anlamını ve çeşidini keşfetmek için gözlemlerin sayısal olmayan bir biçimde incelenmesi ve yorumlanması ile ilgili tasarımlardır. Nitel araştırmaların amacı insanların hayatlarını nasıl anlamlandırdıkları ile ilgili bir anlayış kazanmak, anlamlandırma sürecinin ana hatlarını belirtmek ve insanların deneyimledikleri yaşantılarını nasıl yorumladıklarını ifade etmektir (9).

Doküman incelemesi belgesel tarama olarak da bilinmekle birlikte araştırma konusuyla ilgili olan kayıt ve belgelerin incelenerek verilerin elde edildiği bir nitel araştırma yöntemidir. Doküman incelemesinde, belirli bir amaçla yönelik olarak mevcut bulunan basılı veya elektronik materyaller incelenmektedir (9). Bu bağlamda doküman incelemesi çeşitli basılı veya elektronik ortamda yazılmış metin biçimlerinin toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analiz edilmesine dayalı bir yöntem olarak kabul edilmektedir (10-12). Bu çalışmada da doküman incelemesi yapılarak gazetelerde yayınlanan ebelik haberleri incelenmiştir.

Araştırma Soruları

Gazetelerde yer alan ebelik ile ilgili haberlerin içeriği ve kapsamı nelerdir?

Ebelerle ilgili haberlerde hangi konular ve olaylar öne çıkmaktadır?

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi: Araştırmanın evreni, 01 Ocak 2014-31 Aralık 2022 tarihleri arasında Türkiye sınırları içerisinde yayınlanan ve tirajı (baskı sayısı) yüksek olan gazetelerin arşivlerine ulaşılarak oluşturulmuştur. Araştırmanın örnekleminde ise, internet aracılığıyla ulaşılan 6 gazetenin arşivinde bulunan (Akşam, Habertürk, Hürriyet, Milliyet, Sabah ve Vatan) 43 ebelik haberi yer almaktadır.

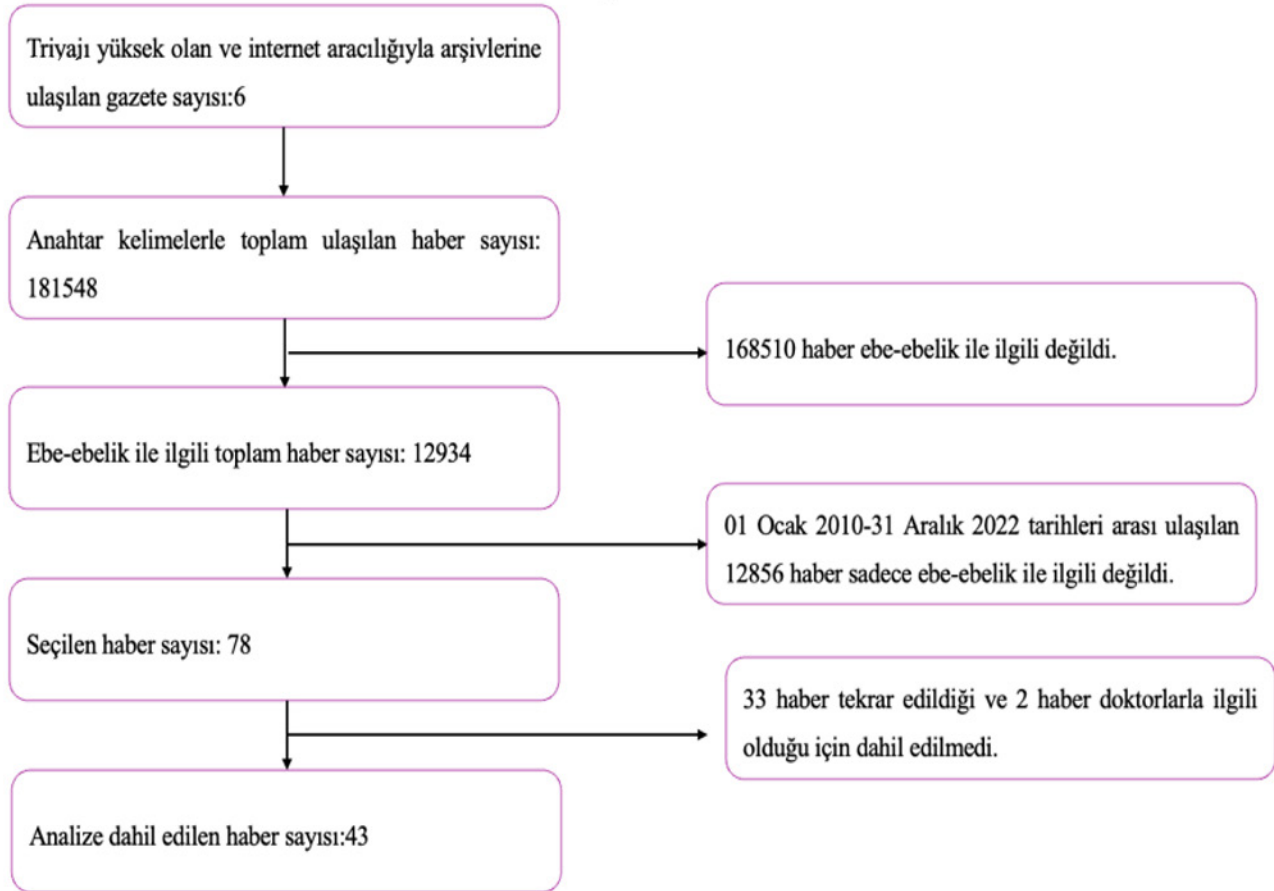
Verilerin Toplanması: Örneklemeye dahil edilen gazetelerin internet siteleri aracılığıyla ulaşılan arşivlerinde bulunan ve 01 Ocak 2014-31 Aralık 2022 tarihleri arasında yayınlanan haberlere ulaşılmıştır. Toplam 6 gazetenin arşivine internet aracılığıyla ulaşıldıktan sonra "ebe", "ebelik", "sezaryen", "doğum", "doğumhane" ve "hemşire-ebe" anahtar kelimeleri ile haberler taranmıştır. Araştırma sonucunda çıkan haberlerin tümü incelenmiştir. İlk taramada toplam 181548 habere ulaşılmıştır. Tarama sonucunda, Akşam gazetesinde 66, Habertürk gazetesinde 1169, Hürriyet gazetesinde 1169, Sabah gazetesinde 10.000, Vatan gazetesinde 530 ve Milliyet gazetesinde 1047 haber ebelik ile ilgili olduğu bulunmuş olup toplam 12934 ebelik haberi bulunmuştur. Bu haberler tek tek incelendiğinde 01 Ocak 2014-31 Aralık 2022 tarihleri arasında "ebe" ile ilgili olan 78 haber seçilmiştir. Başlık, içerik, kapsam, yayın tarihleri ve kaynakları açısından karşılaştırılan haberlerden 33' ünün benzer olduğu tespit edilmiş olup bu haberler çalışmadan dışlanmıştır. Araştırmaya ebe-ebelik ile ilgili toplam 43 haber dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen haberlerin seçimine ilişkin bilgiler Şekil-1' de açıklanmıştır.

Prosedür:

Doküman incelemesi bir dizi aşamadan oluşan bir nitel analiz yöntemidir. Bu aşamalar;

1. Dokümanları bulma,
2. Dokümanların orijinalliğini kontrol etme,
3. Kodlama ve kategorilendirme için bir sistem benimseme,
4. Veriyi analiz etme (İçerik analizi),
5. Veriyi kullanmadır (9-12).

Dokümanların incelemesi yapılmadan önce araştırmacılar tarafından literatür taraması yapılmış olup gazetelerde çıkan ebelik haberleri ile ilgili herhangi bir araştırma makalesine ulaşılamamıştır.

Şekil-1: Araştırmaya Dahil Edilen Haberlerin Seçim Şeması

Bu bağlamda, ebelik haberlerinin incelenmesi için doküman bulma süreci başlatılmıştır. Araştırmacılar tarafından gazetelerde yayınlanan ebelik haberlerinin tespit edilebilmesi için gazetelerin internet sitelerinde bulunan arşivlerine ulaşılmıştır. Gazetelerin internet sitelerindeki arşivleri araştırmacıların dokümanlara daha rahat ve kolay bir şekilde erişmesine katkı sağlamıştır. Araştırmacılar tarafından ulaşılan haberlerin doğruluğu önemlidir. Dokümanlara, gazetelerin internet siteleri üzerinden ulaşılması bu dokümanların doğruluğunu kanıtlamaktadır. Ayrıca gazete haberlerinde tarih belirterek güvenilirliği sağlanmıştır. Araştırmacılar (ZDKY, ZŞÖ, ZÇ) tarafından haberler incelenmiş olup dokümanların orijinalliği doğrulandıktan sonra dokümanların anlaşılması ve çözümlenmesi için ZDKY tarafından dokümanların sistematik bir şekilde kodlanma süreci gerçekleştirilmiştir. Kodlama, gazetelerde çıkan ebelik haberleri doğrultusunda ortaya çıkan veriler sonucunda yapılmıştır. Bu kodlama sayesinde araştırmacıların analiz ve yorumlama süreçleri kolaylaşmıştır (9). Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, insan davranışlarını ve doğasını belirlemek için doğrudan olmayan yollardan çalışmaya olanak sağlayan bir tekniktir (13). Bu çalışmada, içerik analizi, veriyi analiz etmek ve yorumlamak için kullanılmıştır. Verilerin kodlanmasından hemen sonra temalar oluşturulmuştur.

Doküman analizi yapılırken veriler anlamlı bağlantılar kurularak veya bir takım çıkarımlarda bulunarak düzenlenmiştir. Bu bağlamda, doküman analizi sırasında herhangi bir yanlışlık oluşmaması için analiz süreci titiz ve şeffaf bir şekilde yürütülmüştür (12, 13).

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmanın verileri mevcut olan ve internet aracılığıyla ulaşılabilen gazete haberlerinden oluşmaktadır. Gazete haberlerine araştırmacılar tarafından tirajı yüksek olan gazetelerin arşivleri tek tek incelenerek ulaşılmıştır. İnternet aracılığıyla ulaşılan 6 gazete sitesinde (Akşam, Habertürk, Hürriyet, Milliyet, Sabah ve Vatan) bulunan ebelik haberleri her bir araştırmacı tarafından tek tek erişilmiş olup erişilen tüm haberler tek bir araştırmacı tarafından, bütünlük sağlanması için toplanmıştır. İçerik analizi sonucunda kodlar oluşturulduktan sonra ana temalar belirlenmiştir. Tematik kodlama yapılırken MAXQDA nitel veri analizi programı kullanılmıştır. Tema ve kodların uygunluğunu değerlendirmek için araştırmacılar dışında konu ile ilgilenen 2 akademisyenden destek alınmıştır. Her bir temada belirlenen haberlerin tanımlanması için

niceliksel analizlerinde Statistical Package for Social Sciens (SPSS-24,0) paket programı kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışma, kamuya açık yayınlardan elde edildiği için etik kurul izni gerekli değildir.

BULGULAR

Bu çalışmaya 6 gazetede yayınlanan toplam 43 haber dahil edildi. Bu haberlere ulaşılan gazetelere bakıldığında, en fazla Akşam Gazetesi'nde haber bulunurken (%39,5, n=17), en az Vatan Gazetesi'nde (%2,3, n=1) bulunmuştur. Çalışmaya dahil edilen haberlerin %11,6 (n=5) yurtdışı haberleriydi (Tablo 1).

İncelenen haberler içerik analizi sonucunda 3 ana temaya ayrılmıştır. Bu temalar "Ebelik Mesleğinin Kötüye Kullanımı/İhmal Edilmesi", "Ebelerin Malpraktis Sorunları" ve "Ebeler İle İlgili Kişisel Haberler" ile ilgilidir. Haberlere bakıldığında %41,9 (n=18) ebelik mesleğinin kötü kullanımı/ihmal edilmesi ile ilgili en fazla haber bulunurken, %20,9 (n=9) ebelerin malpraktis sorunlarıyla ilgili en az haber bulundu (Tablo 2). Elde edilen temalar doğrudan haber alıntıları ile desteklendi.

Tablo 1: Haberlerin Dağılımı

Gazeteler	n	%
Akşam	17	39,5
Hürriyet	9	20,9
Habertürk	7	16,3
Milliyet	5	11,6
Sabah	4	9,4
Vatan	1	2,3
Haber Kaynağı		
Yurtiçi	38	88,4
Yurtdışı	5	11,6

Tablo 2: Ebelik Haberlerinin Temalara Göre Dağılımı

Temalar	n	%
Ebelik Mesleğinin Kötüye Kullanımı/İhmal Edilmesi	23	53,5
Ebelerin Malpraktis Sorunları	9	20,9
Ebeler İle İlgili Kişisel Haberler	11	25,6
Toplam	43	100,0

Tema 1: Ebelik Mesleğinin Kötüye Kullanımı/ İhmal Edilmesi

Ebelik mesleği, doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrası dönemlerde anne ve bebeğin sağlığı için gereken bakımı sağlayan bir meslektir. Ebeler, doğum sırasında anne ve bebeğin sağlığını izlemeli ve gerektiğinde müdahale etmelidir. Bu temada da, ebelerin ebelik mesleğini kötüye kullanmaları veya ihmal etmeleriyle ilgili haberler yer almaktadır.

"Böyle bir doğum ne görüldü ne duyuldu! İzmir' de ebe öyle bir şey yaptı ki. Doktor gelmedi diye bebeği içeri iterek havasız kalmasına neden olan ebe." (25 Nisan 2022, Sabah)

Başlıklı haber, doktorun gelmediğini belirterek doğum anında bir ebenin bebeği içeri geri iterek havasız kalmasına neden olduğu ile ilgilidir. Ebelerin temel yetkinliklerinden biri doğum sürecinin bağımsız bir şekilde yönetimidir. Bu yaşanan durumda da ebenin mesleki sorumluluklarını yerine getiremediği belirtilebilir. Eğer bir ebe mesleki sorumluluklarını yerine getirmediği için ihmalde bulunuyorsa, bu mesleğin etik değerlerine uygun davranmadığı anlamına gelmektedir.

"Doğumda tokata dava. Doğum sırasında tokat atıp, hakaret ettikleri iddiasıyla." (21 Kasım 2014, Milliyet)

"Diyarbakırda hamile bir kadına doğum esnasında ebe ve hemşirelerin şiddet uyguladığı iddia edildi." (31 Temmuz 2018, Vatan)

Başlıklı haberler ebelerin mesleğini kötüye kullanması ile ilgilidir. Bu haberde ebelerin kadınlara fiziksel ve sözel şiddet uygulayarak mesleki sorumlulukları yerine getirememelerinin yanı sıra mesleklerini kötüye kullandığı belirtilmektedir. Ebelik mesleği anne-bebek sağlığını koruyan bir meslek olmasına rağmen bu haberde tam tersi bir durum gerçekleşmiştir. Ebelerin bu şekilde haberlerde yer alması mesleki itibar kaybına neden olmaktadır.

"Hastanede ölü doğan bebeği kaybettiler. Bebeklerinin cansız bedenlerini hastanede kaybeden ebe Büşra K.' ya göreve kötüye kullanmak suçundan dava açıldı." (20 Şubat 2022, Sabah)

Başlıklı haber bir ebenin mesleki sorumluluklarını yerine getirememesi ile ilişkilidir. Ebeler kayıp yaşayan annelerin yanında olmalı ve profesyonel bir tutum sergilemelidir.

Diğer haberlere bakıldığında ise ebelik mesleği ile ilişkili olmamasına rağmen bu mesleği kötü göstermeye neden olacak durumlar ile ilişkilidir:

"Doğum koçu skandalı! Evde doğum yaptırdı, bebek hayatından oldu." (15 Ocak 2022, Hürriyet)

"Merdivenaltı kaçak doğumhaneye baskın. Kiralanan dairede yabancı uyruklu kadınlara doğum yaptırıldığı tespit edildi." (06 Ocak 2021, Akşam)

Tema 2: Ebelerin Malpraktis Sorunları

Malpraktis, bir sağlık çalışanının görevini yaparken yanlış müdahale veya yanlış teşhis gibi hatalar yapması sonucu hastaya zarar vermesi olarak tanımlanır. Ebeler de diğer sağlık çalışanları gibi malpraktis davalarıyla karşı karşıya kalabilmektedir. Bu temada da, ebelerin malpraktis sorunları ilgili haberler yer almaktadır.

Ebelerin malpraktis sorunları, doğum sürecinde ortaya çıkabilecek herhangi bir hatadan kaynaklanabilir.

"Doğumda düşürüp, kolunu kırdılar. Ebe, bebeğin göbeğini kesmeye çalışırken elinden düşürdü." (18 Ocak 2016, Sabah)

Başlıklı haberde de ebelerin doğum sürecinde yaptıkları yanlış müdahale sonucu bebeğin kolunun kırılmasından bahsedilmektedir. Ebeler doğum sürecinde ortaya çıkabilecek hataları en aza indirmesi için gerekli mesleki sorumlulukları yerine getirmelidir.

Ebeler doğum sürecinde doğru bir şekilde fetal kalp hızını izlemeli ve müdahale etmesi gereken durumlarda müdahale etmelidir.

"Balıkesir'de bebeğin kalp atışlarının zayıfladığını fark etmeyen ebe meslekten uzaklaştırıldı." (18 Ocak 2018, Habertürk)

Başlıklı haberde de ebenin fetal kalp hızını takip etmesi ile ilgili sorumluluğunu yerine getirmediği için malpraktis davası açılmıştır. Ebeler ile ilgili çıkan bu haberler hastaların güvenini sarsmakta ve ebelik mesleğinin itibarını kaybetmesine neden olabilmektedir.

Ebeler, doğum alanının çevre koşullarını doğru bir şekilde değerlendirmeli ve gerekli önlemleri almalıdır. Ebeler bu sorumluluklarını yerine getirmediğinde, hastaya zarar verebilecek durumlar ortaya çıkmakta ve bu da malpraktis davasıyla sonuçlanabilmektedir.

"Zeynep bebeğin vücudunda doğumhanedeki ısıtıcı nedeniyle 2. derece derece yanıklar oluştu." (01 Mart 2019, Habertürk)

Başlıklı haberde ebeler doğum alanında bulunan araçların kullanım koşullarını uygun hale getirmediği için bebeğin zarar görmesine neden olmuştur. Ebeler doğum sürecinde anne ve bebeğin sağlığı için gerekli tüm önlemleri almalıdır. Eğer gerekli önlemler alınmazsa ciddi sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle, ebelerin mesleki sorumluluklarını tam olarak yerine getirmesi önem taşımaktadır.

"Doğuma saatler kala bebeği öldüren ihmal. Ebe, annenin amniyon kesesini patlattı." (05 Eylül 2018, Hürriyet)

Tema 3: Ebelerin Kişisel Haberleri

Bu temada, ebelerin kişisel haberleri ile ilgili haberler yer almaktadır. Ebeler kadınların hayatındaki en önemli anlarından biri olan doğum sürecine eşlik etmektedir. Bu durum ebelerin mesleklerinin kişisel bir yönüne işaret ederek onların kadınlarla sıkı bir bağ kurmasına olanak tanımaktadır.

"24 yıl önce babasını doğurtmuştu, şimdi de oğlunu doğurttu." (05 Haziran 2018, Habertürk)

Bu haber, bir ebe ile ilgili kişisel bir bilgiyi içermektedir. Haberde bahsedilen ebe, ebelik mesleğinin ailelerle kurduğu yakın ilişkileri gösteren iyi bir örnektir.

"Bebeği kurtuldu, kendi öldü. Duygu Ebe doğuma üç hafta kala Covid'e yenildi." (13 Eylül 2021, Akşam)

Bu haber, bir ebe ile ilgili kişisel bir bilgiyi içermektedir. Haberde bahsedilen ebe, doğuma üç hafta kala COVID-19'dan dolayı vefat etmiştir. Bu durum, ebelerin de sağlık çalışanları arasında COVID-19 gibi bulaşıcı hastalıklara maruz kalabileceğini göstermektedir. Ebeler, kadınların doğum süreçlerinde ve sonrasında yakın temas halinde oldukları için enfeksiyon bulaşma riski ile karşı karşıya kalmaktadır.

"Kariyerine ebe olarak başladı, profesör oldu." (25 Mart 2021, Akşam)

Bu haber, bir ebe ile ilgili kişisel bir başarı hikayesini içermektedir. Haberde bahsedilen kişi, ebe olarak kariyerine başlamış olup sonrasında akademik olarak yükselerek

profesör olmuştur. Bu durum, ebelerin sadece mesleki hayatlarında değil, aynı zamanda kişisel olarak da başarıya ulaşabileceklerini göstermektedir. Ebeler, mesleki yeterliliklerini geliştirerek ve kendilerini sürekli olarak eğiterek kariyerlerinde ilerleyebilmektedir. Bu haber, ebelerin de diğer meslek grupları gibi, kişisel ve mesleki başarılarına odaklanabileceklerini göstermektedir.

TARTIŞMA

Ebelik mesleği, gebelik, doğum ve doğum sonu dönemde kadınlara ve ailelerine kanıta dayalı, yüksek kaliteli bakım veren özerk bir meslek olarak kabul edilmektedir. Ebeler, sağlık bakım hizmetleri esnasında yapılan uygulamalar hakkında bilgi sahibi, yetkin ve karar verici rolü üstlenmektedir. Ayrıca ebeler aldıkları her kararın sonuçlarından sorumludurlar (14). Bu bağlamda, ebeler tarafından sağlık bakım hizmetleri esnasında anne-bebek iyilik halinin devamlılığının sağlanması amacıyla düzenli bir şekilde izlemin yapılması, gerektiğinde ve acil durumlarda müdahale edilmesi sağlanmalıdır. Bu çalışmada, ebeler ile ilgili incelenen haberlerin birçoğu ebelik mesleğinin kötüye kullanımı/ihmal edilmesi ile ilgilidir. Ebeler, sağlık bakım hizmeti esnasında yaptıkları uygulamalar ile ilgili sorumluluklarının farkında olmaları gerekmesine rağmen bazen bu sorumluluklarını göz ardı etmekte veya kötüye kullanmaktadırlar. Bu bağlamda, ebelerin mesleği ile ilgili olarak çıkan olumsuz haberler, mesleki imajlarını zedelemektedir (15).

Ebelik mesleğinin kötüye kullanımı/ihmal edilmesi ile ilgili haberler incelendiğinde, doktor gelmediği için ebe nin bebeği içeri ittirdiği ile ilgili bir haber yer almaktadır. Ebelerin temel yetkinliklerinden biri doğum sürecinin bağımsız bir şekilde yönetilmesi olmasına rağmen, bu yetkinliklerin yeterince desteklenmemesi ve mesleki eğitimin yetersizliği, mesleğin ihmal edilmesine ve yanlış uygulamaların ortaya çıkmasına neden olmaktadır (16, 17).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından yayınlanan pozitif doğum deneyimi için intapartum bakıma ilişkin rehberde, doğum sürecinde kadının saygılı bir bakım alması gerektiği, doğum sürecindeki uygulamaların insan haklarına dayalı yaklaşımlarla uyumlu olması gerektiği, kadınların doğum ve doğum deneyimlerinin böylelikle iyileştirilebileceği ve sağlıkta eşitsizliğin ortadan kaldırılacağını belirtmişlerdir (18). Buna rağmen doğum sürecinde kadınlara uygulanan kötü muamele dünya genelinde yaygın bir şekilde devam etmektedir. Kötü muamele bir kadının kendisini insanlıktan çıkarılmış, güçsüz veya doğumunu kontrol edememiş gibi hissetmesine neden olabilecek

uygulamaları içermektedir. Fiziksel veya sözlü taciz, ayırıcılık veya rıza dışı bakım uygulamaları bu tür uygulamalardır (19). Gazetelerde incelenen haberlere bakıldığında ebelerin, mesleklerini kötüye kullanarak doğum sırasında kadınlara fiziksel ve sözlü şiddet uyguladıkları belirtilmiştir. Ebelik felsefesi, kadını gebeliğin her anında birincil karar verici olarak kabul eder ve kadının özgür isteklerine saygı duyulmasına önem veren bir meslek olmasına rağmen gazetelerde çıkan haberlerin bu durumun aksine olduğu görülmüştür (20). Kadınların, sağlık bakım hizmetleri esnasında karşılaştıkları kötü muamele uygulamaları görmezden gelinmemelidir. Bu durumda çıkan haberler mesleğin imajını olumsuz yönde etkileyecektir.

Hasta güvenliği, sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi amacıyla tartışılan güncel ve önemli konulardan biridir. Hasta güvenliği, sağlık hizmetleri esnasında alınan önlemlerin tümü olarak tanımlanmaktadır. Bu önlemler hastanın zarar görmesini önlemek amacıyla sağlık kurumları ve bu kurumlarda çalışan sağlık profesyonelleri tarafından alınmaktadır (21). Sağlık profesyonelleri tarafından bakım uygulamaları esnasında hasta güvenliğinin sağlanması oluşabilecek malpraktis sorunların önlenmesine katkı sağlamaktadır. Malpraktis, hastaya verilen sağlık bakım hizmetlerinin herhangi bir aşamasında bu hizmetin kasıtlı olmaksızın kesintiye uğraması sonucu ortaya çıkan, hastanın yaşamını ve sağlığını etkileyen, beklenmeyen bir sonuca yol açan uygunsuz tıbbi uygulamalar olarak tanımlanmaktadır (22). Bu çalışmada, ebeler ile ilgili incelenen haberlerin n=9'unun ebelerin malpraktis sorunlarıyla ilgili haberler olduğu belirlenmiştir. Ebeler doğum sürecinde hasta güvenliğinin yeteri kadar sağlanamamasından dolayı kasıtlı olmaksızın sağlık bakım hizmetleri esnasında anne ve bebeğe zarar verebilecek hatalara neden olmaktadır. Gazetelerde yayınlanan haberler de bu durumu içermektedir. Özellikle doğum ortamında anne ve bebeğin güvenliğinin yeteri kadar sağlanmaması anne-bebek sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir (23). Gazetede çıkan haberlerde özellikle bebeğin yeteri kadar güvenliğinin sağlanmaması sonucunda kolunun kırılması veya vücudunda yanıkların oluşması gibi durumlar yer almıştır. Ebeler, özellikle doğum ortamında, anne ve bebeğin güvenli bir ortamda bulunması için düzeni ve ortamda bulunan araçların uygun koşullarda çalışmasını kontrol etmeli ve sağlamalıdır. Bu bağlamda ebeler, anne ve bebeğin sağlık bakım hizmetleri esnasında güvenliğinin sağlanması tıbbi hataların önlenmesinde ve tıbbi hatalar sonucu oluşabilecek morbidite ve mortalitenin en aza indirilmesine katkı sağlarlar (24).

Gomez Duran ve ark., (2013) 7237 malpraktis ile ilgili açılan davaları inceledikleri çalışmalarında, doğum ortamında yapılan hataların sonucunda fetal ölüm oranının %31,6 olduğunu ifade etmişlerdir (25). Taghizadeh ve ark., (2017) yaptıkları çalışmada ise ebelerin 2 yıl içerisinde 1165 adet malpraktis sorunlara neden olduğu ve bu sorunların %28,52'si fetal ölüm ve %28,16'sı anne ölümü ile ilişkili olduğu bulunmuştur (26). Bu çalışmada ebeler ile ilgili çıkan haberlerde, ebelerin gebelik veya doğum sürecinde kasit olmadan yaptıkları uygulamaların hem anne-bebek sağlığında hem de ebelik mesleğine zarar verecek uygulamaların ortaya çıkmasında etkili olduğu görülmüştür.

Ebeler ile ilgili çıkan haberlerin birçoğu anne ve bebek ile ilgili olmasına rağmen bir kısmı da ebelerin kendi kişisel haberleri ile ilişkilidir. Ebelerle ilgili çıkan kişisel haberlerden biri de 24 yıl önce doğurduğu bireyin şimdi ise çocuğunu doğurduğu ile ilişkilidir. Ebelerin, mesleki devamlılığını uzun yıllarca sağlamış ve bu süre boyunca mesleğin gerekliliklerini yerine getirmiş olması hem aileye hem de topluma olumlu bir imaj yansıtmaktadır. Ebelik mesleğini aktif olarak yapan bireylerin topluma verdiği olumlu izlenim mesleğe güveni arttırarak ebelere olan bakış açısını iyileştirmektedir (27).

Ebelerin başarılarıyla ilgili haberler incelendiğinde ise, ebelik mesleğinde eğitim ve güncelliğin ön planda olduğu görülmüştür. Ebelerin bilgi ve becerilerinin güncelliğinin sağlanması sağlık bakım hizmetinin kalitesini arttırmasıyla birlikte ebelerin mesleki aidiyet duygularının gelişmesine katkı sağlayacaktır (28). Bu bağlamda, profesörlük ünvanı alan bir ebe hakkında yapılan haberde günümüzdeki ebelik mesleğinin yeni gelişmelere açık olduğunu belirtmiştir. Ebelik mesleğinin akademik ortamda da sürdürülebilir bir şekilde devam etmesi de ebelik haberlerinin içerisinde yer almıştır. Ebelerin mesleki aidiyetlerinin artması ve başarılı bir şekilde mesleki ilerlemelerinin olması bu mesleğin varlığını sürdürmesine katkı sağladığı görülmüştür. Ayrıca ebeler ve ebelik ile ilgili haberler son yıllarda daha sık bir şekilde yazılı basına yansımalarına rağmen haberlerin birçoğunun ebelik mesleğinin kötüye kullanımı/ihmal edilmesi ile ilgili olması ebelik mesleğini olumsuz yönde etkilemektedir. Çünkü gazeteler, toplumdaki mevcut durumu ortaya çıkarmak için bir gösterge olmasına rağmen aynı zamanda toplumu olumlu veya olumsuz olarak etkilemek için kullanılan bir araçtır. Gazetelerin bu etkisinin topluma doğru bir şekilde yansıtılması oldukça önemlidir.

Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın sınırlılıkları arasında, belirli bir zaman diliminde ve belirli gazetelerde yer alan haberlerin kullanılması bulunmaktadır. Bu durum, çalışmanın genellebilirliğini sınırlamaktadır. Ayrıca, veri toplama sürecinde kullanılan gazetelerin internet arşivlerinden elde edilen verilerin eksik veya hatalı olması bu çalışmanın sınırlılıkları arasındadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada, gazetede çıkan ebelik haberlerinin çoğunun ebelik mesleğinin kötüye kullanımı/ihtimal edilmesi ile ilgili olduğu dikkat çekmektedir. Ebelik mesleğinin medya tarafından olumsuz bir şekilde temsil edilmesi, toplumun mesleğe olan güvenini ve algısını etkileyerek sağlık hizmeti kalitesini olumsuz etkilemektedir. Bu bağlamda, ebelik mesleğinin medyada temsili ile ilgili önemli adımlar atılması gerekmektedir. Ebelik mesleğinin doğru ve objektif bir şekilde temsil edilmesi amacıyla medya kuruluşlarına yönelik doğru bilgi ve eğitim sağlanmalıdır. Ayrıca ebelerin mesleki eğitim süreçlerinde etik değerlerin öneminin vurgulanması, sağlık bakım hizmetinin kalitesinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Gönenç Ö. Bilgi Toplumu Mu, İletişim Toplumu Mu?. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi. 2012;(25).
- Catalan-Matamoros D, Peñafiel-Saiz C. The Use of Traditional Media for Public Communication about Medicines: A Systematic Review of Characteristics and Outcomes. Health Commun. 2019;34(4):415-423.
- Alav O. Kitle iletişim araçları MEDYA: Medya'nın birey ve toplumsal yapıya etkileri. Hiperlink Yayınları. 2020.
- Aikin KJ, Southwell BG, Paquin RS, et al. Correction of misleading information in prescription drug television advertising: The roles of advertisement similarity and time delay. Res Social Adm Pharm. 2017;13(2):378-388.
- Bossema FG, Burger P, Bratton L, et al. Expert quotes and exaggeration in health news: a retrospective quantitative content analysis. Wellcome Open Res. 2019;4:56.
- Işık E, Arslan T. Sağlık Kurumlarında Şiddet: Gazete Haberleri Üzerinde Bir Araştırma. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi. 2019;21(50):89-128.
- International Confederation of Midwives (ICM). International Definition of the Midwife (Revised and adopted at Toronto Council meeting, 2017). 2017. https://www.internationalmidwives.org/assets/files/definitions-files/2018/06/eng-definition_of_the_midwife-2017.pdf.
- McCarthy R, Byrne G, Brett A, Choucri L, Ormandy P, Chatwin J. Midwife-moderated social media groups as a validated information source for women during pregnancy. Midwifery. 2020;88:102710.
- Merriam SB. Qualitative research: A guide to design and implementation. Jossey-Bass. 2009.
- Bowen GA. Document analysis as a qualitative research method. Qualitative research journal. 2009;9(2):27-40.
- Seyidoğlu H. Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı, (11. Basım). Güzem Can Yayınları. 2016.
- Zina O. The essential guide to doing your research project. Sage. 2021.
- Sak R, Şahin Sak İT, Öneren Şendil Ç, Nas E. Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi. 2021;4(1):227-256.
- Clemons JH, Gilkison A, Mharapara TL, Dixon L, McAra-Couper J. Midwifery Job Autonomy in New Zealand: I do it all the time. Women Birth. 2021;34(1):30-37.
- Zolkefli ZHH, Mumin KHA, Idris DR. Autonomy and its impact on midwifery practice. British Journal of Midwifery. 2020;28(2):120-129.
- Eliasson M, Kainz G, Von Post I. Uncaring midwives. Nursing Ethics. 2008;15(4):500-511.
- Carter AG, Creedy DK, Sidebotham M. Critical thinking in midwifery practice: A conceptual model. Nurse Educ Pract. 2018;33:114-120.
- Tosun H, Çuvadar A. Malpractice Of Midwifery Practices And Legal Dimencion. Research & Reviews in Health Sciences-Summer. 2010; 29-35.
- Yıldız H. Pozitif doğum deneyimi için intrapartum bakım modeli: Dünya Sağlık Örgütü önerileri. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2019;5(2):98-105.
- Mena-Tudela D, Iglesias-Casás S, González-Chordá VM, Cervera-Gasch Á, Andreu-Pejó L, Valero-Chilleron MJ. Obstetric Violence in Spain (Part I): Women's Perception and Interterritorial Differences. Int J Environ Res Public Health. 2020;17(21):7726.
- Bradfield Z, Kelly M, Hauck Y, Duggan R. Midwives 'with woman' in the private obstetric model: Where divergent philosophies meet. Women Birth. 2019;32(2):157-167.
- Korkutan M, Kurt M. Hasta Güvenliği Kültürünün Türkiye'deki Mevcut Durumu ve Önemi. Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi. 2021;7(1):19-31.
- Ersoy LV. Tıbbi Malpraktiste Sorumluluk: 7406 Sayılı Yasa Malpraktis Açısından Neler Getirdi?. Türkiye Biyoetik Dergisi. 2021;8(4):168-169.
- Goldkuhl L, Dellenborg L, Berg M, Wijk H, Nilsson C. The influence and meaning of the birth environment for nulliparous women at a hospital-based labour ward in Sweden: An ethnographic study. Women Birth. 2022;35(4):e337-e347.
- Gómez-Durán EL, Mulà-Rosías JA, Laila-Vicens JM, Benet-Travé J, Arimany-Manso J. Analysis of obstetrics and gynecology professional liability claims in Catalonia, Spain (1986-2010). J Forensic Leg Med. 2013;20(5):442-446.
- Taghizadeh Z, Cheraghi MA, Kazemnejad A, Pooralajal J, Aghababaei S. Difference in Perception of Pregnancy Risk in Two Maternal Age Groups. J Clin Diagn Res. 2017;11(5):QC09-QC12.
- Sökmen Y, Taşpınar A, Bayar R, Kınıklı H. Toplumun Ebeler İle İlgili Görüş ve Beklentileri. Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi. 2021;18(1):1-16.
- Coates D, Foureur M. The role and competence of midwives in supporting women with mental health concerns during the perinatal period: A scoping review. Health Soc Care Community. 2019;27(4):e389-e405.